Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MICHAL BOBEK
της 28ης Ιουλίου 2016 [1]

Υπόθεση C-289/15

Grundza

[αίτηση του Krajský súd v Prešove (περιφερειακού δικαστηρίου του Prešov, Σλοβακία)για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ — Υπήκοος του κράτους εκτελέσεως ο οποίος στο κράτος εκδόσεως έχει καταδικαστεί για το αδίκημα της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως — Προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου»

Εισαγωγ

I – ή

1. Ο J. Grundza είναι Σλοβάκος πολίτης. Συνελήφθη να οδηγεί αυτοκίνητο όχημα στους δρόμους της Πράγας, κατά παράβαση προηγούμενης αποφάσεως τσεχικής διοικητικής αρχής με την οποία του απαγορευόταν η οδήγηση οχημάτων. Ακολούθως, καταδικάστηκε από τσεχικό δικαστήριο σε φυλάκιση δεκαπέντε μηνών, μεταξύ άλλων, για το αδίκημα της «παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως».

2. Σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ [2], η αρμόδια τσεχική δικαστική αρχή ζήτησε, αφενός, να αναγνωριστεί η απόφαση που εκδόθηκε κατά του J. Grundza και, αφετέρου, να εκτιθεί στη Σλοβακία η επιβληθείσα ποινή. Ωστόσο, το σλοβακικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της σχετικής αιτήσεως έχει αμφιβολίες ως προς το αν στην παρούσα υπόθεση πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου, δεδομένου ότι η απόφαση της οποίας παρακωλύθηκε η εκτέλεση εκδόθηκε από τσεχική και όχι από σλοβακική αρχή.

3. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει την προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909. Ποια είναι τα κρίσιμα στοιχεία και πόσο αφηρημένα μπορούν αυτά να εξεταστούν ώστε να πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου;

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτελέσεώς τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27).

II – Νομικό πλαίσιο

Α – Δίκαιο της Ένωσης

4. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, σκοπός της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 είναι «[…] η θέσπιση των κανόνων σύμφωνα με τους οποίους ένα κράτος μέλος, προκειμένου να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου, αναγνωρίζει καταδικαστική απόφαση και εκτελεί την ποινή».

5. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 παραθέτει κατάλογο τριάντα δύο αδικημάτων για τα οποία δεν ελέγχεται αν πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου προκειμένου να αναγνωριστεί μια απόφαση ή να εκτελεστεί μια ποινή.

6. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 ορίζει ότι, «[γ]ια αδικήματα που δεν καλύπτονται από την παράγραφο 1, το κράτος εκτέλεσης μπορεί να εξαρτήσει την αναγνώριση καταδικαστικής απόφασης και την εκτέλεση ποινής από τον όρο ότι αφορά πράξεις οι οποίες συνιστούν επίσης αδίκημα κατά το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, όποια κι αν είναι η αντικειμενική τους υπόσταση ή ο νομικός χαρακτηρισμός τους».

7. Το άρθρο 9 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 παραθέτει κατάλογο των λόγων για τους οποίους δύναται να μην αναγνωριστεί μια απόφαση ή να μην εκτελεστεί μια ποινή. Ο λόγος που έχει καθοριστική σημασία για την παρούσα υπόθεση είναι ο υπό στοιχείο δ′, κατά τον οποίο η αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως δύναται να αρνηθεί να αναγνωρίσει μια απόφαση και να εκτελέσει μια ποινή αν «[σ]ε μία από τις περιπτώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 7, παράγραφος 3, […] η καταδικαστική απόφαση αφορά πράξεις που δεν συνιστούν αδίκημα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης· εντούτοις, όσον αφορά φόρους ή τέλη, τελωνεία και συνάλλαγμα, το κράτος εκτέλεσης δεν μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης εκ του λόγου ότι δεν προβλέπονται στο δίκαιό του φόροι, ή τέλη ή ανάλογες διατάξεις όσον αφορά φόρους, τέλη, τελωνεία και συνάλλαγμα, ανάλογοι με τους προβλεπομένους από το δίκαιο του κράτους έκδοσης».

Β – Εθνική νομοθεσία

8. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 μεταφέρθηκε από τη Σλοβακική Δημοκρατία με τον νόμο 549/2011, zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (νόμο 549/2011, για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Κατά τη μεταφορά του άρθρου 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, η Σλοβακική Δημοκρατία επέλεξε να διατηρήσει την προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου ως προς τα αδικήματα που καλύπτονται από την εν λόγω διάταξη.

9. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου 549/2011, η αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεως είναι, κατ' αρχήν, δυνατή στη Σλοβακική Δημοκρατία αν η πράξη σχετικά με την οποία εκδόθηκε η απόφαση συνιστά επίσης αδίκημα κατά το σλοβακικό δίκαιο. Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 549/2011, «το δικαστήριο οφείλει να απόσχει από την αναγνώριση ή την εκτέλεση της αποφάσεως αν τα πραγματικά περιστατικά σχετικά με τα οποία εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση δεν συνιστούν αδίκημα κατά το σλοβακικό δίκαιο […]».

10. Το αδίκημα της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως υφίσταται τόσο στη σλοβακική όσο και στην τσεχική έννομη τάξη. Ο ορισμός του αδικήματος είναι σχεδόν πανομοιότυπος σε αμφότερες τις έννομες τάξεις.

11. Κατά το άρθρο 337, παράγραφος 1, στοιχείο a, του νόμου 40/2009 Sb., trestní zákoník (τσεχικού ποινικού κώδικα), «[ό]ποιος παρακωλύει ή δυσχεραίνει σημαντικά την εκτέλεση αποφάσεως δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας αρχής ασκώντας δραστηριότητα η οποία του έχει απαγορευθεί ή για την οποία ανακλήθηκε η αντίστοιχη άδεια βάσει άλλων νομικών διατάξεων, τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως έως δύο ετών».

12. Κατά το άρθρο 348, παράγραφος 1, στοιχείο d, του νόμου 300/2005 Z.z., Trestný zákon (σλοβακικού ποινικού κώδικα), «[ό]ποιος παρακωλύει ή δυσχεραίνει σημαντικά την εκτέλεση αποφάσεως δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας αρχής ασκώντας δραστηριότητα που του απαγορεύθηκε με την εν λόγω απόφαση, τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως έως δύο ετών».

13. Η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου έχει ήδη εξεταστεί στο πλαίσιο δύο αποφάσεων που εξέδωσε το Najvyšši súd Slovenskej republiky (ανώτατο δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας, στο εξής: NS), στις οποίες παραπέμπει η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Αμφότερες οι αποφάσεις αυτές αφορούσαν τη μεταγωγή καταδίκων και την εφαρμογή της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου σε παρόμοιες, από την άποψη πραγματικών περιστατικών, περιστάσεις –ήτοι, την αναγνώριση στη Σλοβακία ποινής η οποία είχε επιβληθεί εντός της Τσεχικής Δημοκρατίας για το αδίκημα της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως. Πάντως, οι αποφάσεις εκείνες δεν είχαν εκδοθεί κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, αλλά βάσει του προηγούμενου νομικού καθεστώτος που ίσχυε κατά τον κρίσιμο τότε χρόνο.

14. Το 2010, το NS έκρινε ότι η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου δεν πληρούται για το επίμαχο σε εκείνη την υπόθεση αδίκημα, δηλαδή την παρακώλυση της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως. Ως αιτιολογία παρέθεσε τη λεγόμενη in concreto ανάλυση του διττού αξιοποίνου, η οποία οδήγησε το NS στο συμπέρασμα ότι, κατά το σλοβακικό δίκαιο, έλειπε ένα εκ των στοιχείων της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος: η προς αναγνώριση τσεχική απόφαση δεν αφορούσε απόφαση εκδοθείσα από σλοβακική αρχή [3].

15. Στη συνέχεια όμως, το NS ακολούθησε διαφορετική προσέγγιση. Σε άλλη υπόθεση, έκρινε ότι το in concreto κριτήριο στην πραγματικότητα ικανοποιούνταν για το αδίκημα της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως. Το NS θεώρησε ότι το προστατευόμενο έννομο αγαθό της Τσεχικής Δημοκρατίας το οποίο θιγόταν από την παρακώλυση της επίσημης τσεχικής αποφάσεως έπρεπε να εξεταστεί κατ' αναλογίαν, δηλαδή ως εάν επρόκειτο για έννομο συμφέρον της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Με άλλα λόγια, το γεγονός ότι το ποινικό αδίκημα δεν αφορούσε επίσημη απόφαση εκδοθείσα από σλοβακική αρχή, αλλά επίσημη απόφαση τσεχικής αρχής δεν απέκλειε το συμπέρασμα ότι πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου [4].

3 — Απόφαση του NS της 26ης Ιανουαρίου 2010, sp. Zn. 2 Urto 1/2011, η οποία δημοσιεύθηκε στο Zbierka stanovisk NS a sudov SR ως 2/2011, αριθ. 17, σ. 9, διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.supcourt.gov.sk/data/files/88_stanoviska_rozhodnutia_2_2011.pdf.

4 — Διάταξη του NS της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, sp. zn. 3 Urto 1/2012, διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.supcourt.gov.sk/data/att/23S02_subor.pdf).

III – Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και το προδικαστικό ερώτημα

16. Στις 12 Φεβρουαρίου 2014, η δημοτική αρχή του Přerov (Τσεχική Δημοκρατία) επέβαλε στον J. Grundza απαγόρευση οδηγήσεως αυτοκινήτων οχημάτων. Στις 9 Μαρτίου 2014, ο J. Grundza διέπραξε κλοπή στην Τσεχική Δημοκρατία. Στις 9 Αυγούστου 2014, ο J. Grundza οδηγούσε αυτοκίνητο στην Πράγα και συνελήφθη. Στις 28 Αυγούστου 2014 κρίθηκε ένοχος για την τέλεση του αδικήματος της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως. Τελικά, στις 3 Οκτωβρίου 2014 του επιβλήθηκε σωρευτική[5] στερητική της ελευθερίας ποινή δεκαπέντε μηνών για τα αδικήματα της κλοπής και της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως.

17. Στη συνέχεια, η αρμόδια τσεχική δικαστική αρχή ζήτησε, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, να αναγνωριστεί η αμετάκλητη απόφαση που αφορούσε τον J. Grundza και αυτός να εκτίσει την ποινή του στη Σλοβακία.

18. Κατά την εξέταση της αιτήσεως αυτής και λαμβανομένης υπόψη της μη πάγιας νομολογίας του σλοβακικού ανωτάτου δικαστηρίου ως προς τον έλεγχο του διττού αξιοποίνου, το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει ως προς το αν στην παρούσα υπόθεση πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου, δεδομένου ότι η απόφαση της οποίας παρακωλύθηκε η εκτέλεση έχει εκδοθεί από τσεχική αρχή.

19. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Krajský súd v Prešove (περιφερειακό δικαστήριο του Prešov) ανέστειλε τη διαδικασία και έθεσε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το άρθρο 7, παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της αποφάσεως-πλαισίου [2008/909] να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου θεωρείται ότι πληρούται μόνον όταν τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αναφέρει η προς αναγνώριση απόφαση συνιστούν in concreto, δηλαδή βάσει συγκεκριμένης εκτιμήσεως, αδίκημα (ανεξάρτητα από τα συστατικά στοιχεία του ή από τον τρόπο περιγραφής του) επίσης στην έννομη τάξη του κράτους εκτελέσεως, ή για την τήρηση της εν λόγω προϋποθέσεως αρκεί να συνιστά η περίπτωση γενικώς (in abstracto) αδίκημα επίσης στην έννομη τάξη του κράτους εκτελέσεως;»

20. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν η Αυστριακή, η Τσεχική, η Σλοβακική και η Σουηδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή. Η Τσεχική και η Σλοβακική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η οποία διεξήχθη στις 25 Μαΐου 2016.

IV – Ανάλυση

A – Εισαγωγή: μια σημείωση σχετικά με την ορολογία

21. Όλα τα κράτη μέλη που υπέβαλαν παρατηρήσεις καθώς και η Επιτροπή συμφωνούν ότι στην παρούσα υπόθεση πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου. Πάντως, αυτό που διαφέρει είναι η συλλογιστική βάσει της οποίας καταλήγουν στο συμπέρασμα αυτό.

22. Το προδικαστικό ερώτημα που τέθηκε από το εθνικό δικαστήριο αφορά την ορολογική διάκριση μεταξύ της in abstracto και της in concreto εκτιμήσεως της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου.

5 — Σύμφωνα με το τσεχικό δίκαιο, κατά την επιβολή «σωρευτικής ποινής» («souhrnný trest»), το δικαστήριο επιβάλλει ενιαία ποινή στον ίδιο δράστη που έχει τελέσει δύο ή περισσότερα ποινικά αδικήματα. Το δικαστήριο ακυρώνει την(-ις) προϋφιστάμενη(-ες) απόφαση(-εις) κατά το διατακτικό τους μέρος που αφορά την επιμέτρηση της ποινής και, ακολούθως, κατά κάποιον τρόπο, «απορροφά/ενσωματώνει» την ήδη επιβληθείσα(-ες) ποινή(-ές) σε μία νέα, ενιαία ποινή.

23. Η ορολογία αυτή χρησιμοποιείται συχνά στη θεωρία του ποινικού δικαίου. Όμως, το συγκεκριμένο και ακριβές περιεχόμενο των εν λόγω όρων (in concreto και in abstracto) είναι λιγότερο σαφές. Φαίνεται δε ότι γίνεται αντιληπτό με διαφορετικό τρόπο ακόμη και μεταξύ διαφόρων συγγραφέων [6].

24. Στο πλαίσιο της αναζητήσεως κοινού παρονομαστή μεταξύ των διαφόρων ορισμών, ίσως θα μπορούσε να προταθεί ότι ο έλεγχος του διττού αξιοποίνου in abstracto απαιτεί την εξακρίβωση του αν η συμπεριφορά και οι πράξεις που αναφέρει η απόφαση του κράτους εκδόσεως θα ισοδυναμούσαν με ποινικό αδίκημα αν είχαν τελεστεί στο έδαφος του κράτους εκτελέσεως.

25. Ο έλεγχος του διττού αξιοποίνου in concreto φαίνεται να απαιτεί πολύ περισσότερα, περιλαμβανομένης της τηρήσεως άλλων προϋποθέσεων της ποινικής ευθύνης, οι οποίες καθορίζονται από το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, όπως είναι η ηλικία ή η διανοητική κατάσταση του κατηγορουμένου ή η εξέταση περαιτέρω πραγματικών περιστάσεων υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη.

26. Οι γραπτές παρατηρήσεις και όσα ελέχθησαν κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία δείχνουν ότι μεταξύ των κρατών μελών υπάρχει σημαντική διάσταση απόψεων όσον αφορά την ακριβή κατανόηση των εννοιών in concreto και in abstracto στο πλαίσιο του διττού αξιοποίνου.

27. Η συζήτηση αυτή κατέστησε επίσης σαφές ότι η διάκριση μεταξύ του ελέγχου του διττού αξιοποίνου in abstracto ή in concreto δεν είναι μια δυαδική επιλογή, αλλά αντιθέτως μια βαθμονομημένη κλίμακα. Η διάκριση αυτή στηρίζεται στο πόσο αφηρημένα θα επιλεγεί να γίνει η ανάλυση του διττού αξιοποίνου. Στον υψηλότερο βαθμό αφαιρέσεως, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι στο επίκεντρο της αναλύσεως βρίσκεται απλώς και μόνον η ηθική απαξία μιας πράξεως: δηλαδή μια συγκεκριμένη πράξη θεωρείται κακή από αμφότερα τα νομικά συστήματα. Σε πιο συγκεκριμένο επίπεδο, κεντρικό ρόλο διαδραματίζουν τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως ενός εγκλήματος. Σε ακόμη πιο συγκεκριμένο επίπεδο, θα μπορούσαν να εξετάζονται όλα τα υπόλοιπα επιμέρους στοιχεία της ποινικής ευθύνης, περιλαμβανομένων, για παράδειγμα, των ζητημάτων που αφορούν την ηλικία του δράστη ή τη (μη) συνδρομή ειδικών περιστάσεων αλλά και τη σοβαρότητα των απειλούμενων κυρώσεων. Στο χαμηλότερο επίπεδο αφαιρέσεως (ή, μάλλον, στον μέγιστο βαθμό συγκεκριμενοποιήσεως), καθοριστική σημασία έχουν επίσης όλα τα επιμέρους πραγματικά στοιχεία της πράξεως. Στην πραγματικότητα, αυτό που απαιτείται εκεί είναι η πραγματική ταύτιση μεταξύ της πράξεως και της νομικής της αξιολογήσεως σε αμφότερες τις περί ων πρόκειται έννομες τάξεις.

28. Τότε, πού ακριβώς θα πρέπει να τεθεί η διαχωριστική γραμμή μεταξύ του in abstracto και του in concreto; Όπως υποστήριξε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, έτσι και εγώ έχω την άποψη ότι η έκφραση διαφωνιών ως προς τις έννοιες αυτές και ως προς το ακριβές περιεχόμενό τους ίσως δεν βοηθάει εντελώς για να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο εθνικό δικαστήριο στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως. Επιπλέον, δεδομένης της ποικιλομορφίας που υπάρχει στα μετέχοντα στη διαδικασία κράτη μέλη ως προς το ποιος ακριβώς πρέπει να είναι ο ορισμός των εννοιών in abstracto και in concreto, η επικόλληση ορολογικών «ετικετών» θα μπορούσε, δυνητικά, να αποβεί αποπροσανατολιστική, επειδή είναι βέβαιο ότι αυτές πρόκειται να γίνουν κατανοητές με διαφορετικό τρόπο.

6 — Βλ., για παράδειγμα, Plachta, M., «The Role of Double Criminality in International Cooperation in Penal Matters» σε Jareborg (επιμ.) *Double criminality: Studies in International Criminal Law*, Kriminalistik Institut, 1989, σ. 105· Wouter van Ballegooij, *The Nature of Mutual Recognition in European Law: Re-examining the Notion form an Individual Rights Perspective with a View to Its Further Development in the Criminal Justice Area*, Intersentia, 2015, σ. 127· Flore, D., «Reconnaissance mutuelle, double incrimination et territorialité» σε *La reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires pénales dans l'Union européenne*, Éditions de l'Université de Bruxelles, 2001, σ. 69 έως 70· Keijzer, N., «The Double Criminality Requirement» σε Blekxtoon κ.λπ. (επιμ.), *Handbook on the European Arrest Warrant*, T.M.C. Asser Press, 2005, σ. 137· Cahin, G., *La double incrimination dans le droit de l'extradition*, RGDIP, 2013, αριθ. 3, σ. 586· Cameron, I., «Double criminality under pressure» σε Festshrift Till Per Ole Traskman, Norstedts Juridik AB, 2011, σ. 124.

29. Για τους λόγους αυτούς, αντί να επικεντρωθεί στις έννοιες, η ανάλυση που θα επιχειρηθεί με τις παρούσες προτάσεις θα είναι λειτουργική. Η απάντηση που προτείνω να δοθεί στο εθνικό δικαστήριο στηρίζεται στη λειτουργία της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου στο πλαίσιο του συστήματος δικαστικής συνεργασίας επί ποινικών υποθέσεων εντός της Ένωσης και, ειδικότερα, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909.

30. Πάντως, πριν προχωρήσω σε αυτή τη λειτουργική ανάλυση, είναι χρήσιμο να εξεταστεί συνοπτικά η εξέλιξη της έννοιας του διττού αξιοποίνου στο πλαίσιο τόσο του διεθνούς όσο και του ευρωπαϊκού δικαίου. Η εξέλιξη αυτή καθιστά σαφέστερο τι ακριβώς υποτίθεται ότι θα επετύγχανε η απόφαση-πλαίσιο 2008/909.

Β – Η εξέλιξη της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου

31. Γενικώς, η απαίτηση περί διττού αξιοποίνου εξαρτά την άσκηση της εξωεδαφικής δικαιοδοσίας ενός κράτους από το γεγονός ότι η επίμαχη συμπεριφορά συνιστά ποινικό αδίκημα τόσο σύμφωνα με το δίκαιο που ισχύει στον τόπο όπου τελέστηκε η πράξη όσο και βάσει του δικαίου του κράτους το οποίο επιβάλλει κυρώσεις για την τέλεση της εν λόγω πράξεως[7]. Συνδέεται με την αρχή της ασφάλειας δικαίου και, ειδικότερα, με τη δυνατότητα προβλέψεως των κυρώσεων (αρχή nulla poena sine lege).

32. Το διττό αξιόποινο υπήρξε παραδοσιακή προϋπόθεση της εκδόσεως εκζητουμένων προσώπων. Μολονότι οι νομικές πράξεις διεθνούς δικαίου ενδέχεται να απαριθμούν συγκεκριμένα ποινικά αδικήματα επί των οποίων δύναται να εφαρμοστεί η διαδικασία εκδόσεως, παρά ταύτα, συχνά, η έκδοση υπόκειται στην πρόσθετη προϋπόθεση η σχετική πράξη να συνιστά ποινικό αδίκημα στις έννομες τάξεις αμφοτέρων των εμπλεκομένων κρατών[8].

33. Η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου στηρίζεται στις αρχές της κυριαρχίας, της αμοιβαιότητας και της μη παρεμβάσεως, οι οποίες αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία της συνεργασίας μεταξύ των κρατών και αποτυπώνονται σε πράξεις του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Σκοπός της συνεργασίας αυτής είναι, στην ουσία, η αποτροπή παρεμβάσεων στις εσωτερικές υποθέσεις των εμπλεκομένων κρατών[9].

34. Αντιθέτως, το σύστημα της εντός της Ένωσης δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις στηρίζεται, κατά κύριο λόγο, στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως[10]. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, οι έννομες τάξεις των διαφόρων κρατών μελών είναι ανοικτές η μία στην άλλη βάσει της ενισχυμένης αμοιβαίας εμπιστοσύνης στα εκατέρωθεν συστήματα ποινικής δικαιοσύνης.

35. Σε ένα πιο πρακτικό επίπεδο, αυτό σημαίνει ότι, άπαξ σε ένα κράτος μέλος εκδίδεται μια δικαστική απόφαση, η απόφαση αυτή «[α]ναγνωρίζεται και εκτελείται στα άλλα κράτη μέλη όσο το δυνατόν πιο σύντομα και με τις λιγότερες δυνατές αντιδράσεις, ως εάν επρόκειτο για μια εθνική απόφαση»[11].

36. Η αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως έχει οδηγήσει, μεταξύ άλλων, στην κατάρτιση καταλόγου ποινικών αδικημάτων ως προς τα οποία έχει ήδη διενεργηθεί ο έλεγχος της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου και, ως εκ τούτου, *δεν απαιτείται* να διενεργηθεί εκ νέου.

7 — Cameron, I., «Double criminality under pressure» σε Festshrift Till Per Ole Traskman, Norstedts Juridik AB, 2011, σ. 122 έως 123.

8 — Thouvenin, J.-M., «L'extradition» σε Ascensio, Decaux, Pellet, *Droit international pénal*, Pedone, Παρίσι, 2η έκδοση αναθεωρημένη, 2012, σ. 1123 έως 1124.

9 — Daillier και Pellet, *Droit international public*, LGDJ, Παρίσι, 7η έκδοση, 2008, σ. 515, σημείο 337.

10 — Αιτιολογική σκέψη 1 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909. Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:319, σημείο 13).

11 — Plachta, M., «Cooperation in Criminal Matters in Europe» σε *Bassiouni, International Criminal law, Third Edition, vol. II Multilateral and Bilateral Enforcement Mechanisms*, Martinus Nijhoff, 2008, σ. 458. Βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 5 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

37. Αυτή η, έστω και μερική, παρέκκλιση από την προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου αποτυπώνει μια ποιοτική μετατόπιση από την πρακτική που καθιερώνουν οι πράξεις του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Η παρέκκλιση αυτή εισήχθη, το πρώτον, με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και τις διαδικασίες παραδόσεως μεταξύ των κρατών μελών[12] και, έκτοτε, έχει επεκταθεί σε ορισμένες άλλες πράξεις του δικαίου της Ένωσης[13], περιλαμβανομένης της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

38. Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 αντικατέστησε το πολυμερές σύστημα εκδόσεως που ίσχυε μεταξύ των κρατών μελών[14]. Ομοίως, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 αντικατέστησε διάφορες πράξεις του διεθνούς δικαίου επιδιώκοντας την αύξηση του επιπέδου συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.

39. Οι πράξεις διεθνούς δικαίου που ίσχυαν πριν από την έκδοση της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 ήσαν η σύμβαση για τη μεταγωγή καταδίκων, η σύμβαση μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων, και η ευρωπαϊκή σύμβαση για τη διεθνή ισχύ των ποινικών αποφάσεων[15]. Όλες οι πράξεις αυτές περιείχαν διατάξεις σχετικά με το διττό αξιόποινο[16].

40. Κατά την εξέταση της λειτουργίας της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου στο πλαίσιο της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη αυτά τα ιστορικά παραδείγματα. Η λειτουργία του εν λόγω κανόνα υπό την απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν θα πρέπει να συνεπάγεται λιγότερο εξελιγμένες ή πιο πολύπλοκες επιδράσεις μεταξύ των κρατών μελών, σε σχέση με τα προγενέστερα και λιγότερο εξελιγμένα συστήματα που βασίζονταν στις προαναφερθείσες πράξεις του διεθνούς δικαίου.

12 — Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και τις διαδικασίες παραδόσεως μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24). Σχετικά με το κύρος της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 κατά το μέρος που αυτή καταργεί την εξακρίβωση της συνδρομής της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου των αδικημάτων που απαριθμούνται σε διάταξη παρόμοια με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, βλ. απόφαση της 3ης Μαΐου 2007, Advocaten voor de Wereld (C-303/05, EU:C:2007:261, σκέψεις 48 έως 61).

13 — Άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δεσμεύσεως περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2003, L 196, σ. 45)· άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2006/783/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως στις αποφάσεις δημεύσεως (ΕΕ 2006, L 328, σ. 59)· άρθρο 5, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως επί χρηματικών ποινών (ΕΕ 2005, L 76, σ. 16)· άρθρο 10, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αναγνωρίσεως δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων αναστολής εκτελέσεως της ποινής ή απολύσεως υπό όρους με σκοπό την εποπτεία των μέτρων αναστολής και των εναλλακτικών κυρώσεων (ΕΕ 2008, L 337, σ. 102)· άρθρο 14, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως στις αποφάσεις περί μέτρων επιτηρήσεως εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση (ευρωπαϊκό ένταλμα επιτηρήσεως) (ΕΕ 2009, L 294, σ. 20).

14 — Βλ. αποφάσεις της 28ης Αυγούστου 2015, Minister for Justice and Equality (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψεις 27 έως 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 6ης Οκτωβρίου 2009, Wolzenzburg (C-123/08, EU:C:2009:616, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

15 — Βλ. άρθρο 26, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

16 — Άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της συμβάσεως για τη μεταγωγή καταδίκων, της 21ης Μαρτίου 1983, ETS αριθ. 112· άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της ευρωπαϊκής συμβάσεως ανάμεσα στα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων, της 13ης Νοεμβρίου 1991. Άρθρο 4, παράγραφος 1, της ευρωπαϊκής συμβάσεως για τη διεθνή ισχύ των ποινικών αποφάσεων, της 28ης Μαΐου 1970, ETS αριθ. 70.

Γ – Η λειτουργία της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου στο πλαίσιο της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909

41. Με το προδικαστικό του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, στην ουσία, ερμηνευτικές διευκρινίσεις ως προς το πόσο αφηρημένα ή γενικά πρέπει να εξετάζεται μια πράξη που επισύρει ποινικές κυρώσεις προκειμένου να εξακριβωθεί αν πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909. Ειδικότερα, σκοπός του ερωτήματος είναι να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως-πλαισίου πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου πληρούται όταν:

α) η αναγνώριση της αποφάσεως και η εκτέλεση της ποινής ζητούνται σχετικά με πράξεις οι οποίες, στο κράτος εκδόσεως, χαρακτηρίστηκαν ως το ποινικό αδίκημα της «παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως», και όταν

β) ποινικό αδίκημα με παρόμοιο νομικό χαρακτηρισμό υφίσταται επίσης στο δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, αλλά

γ) κατά το δίκαιο, ή μάλλον κατά τη νομολογία του κράτους εκτελέσεως, για την πλήρωση της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος αυτού απαιτείται η επίσημη απόφαση να έχει εκδοθεί από αρχή της ημεδαπής.

42. Πρέπει εκ προοιμίου να σημειωθεί και πάλι ότι η λειτουργία της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 και ο έλεγχος του διττού αξιοποίνου εξαρτώνται από το αν το σχετικό ποινικό αδίκημα περιλαμβάνεται στον κατάλογο του άρθρου 7, παράγραφος 1. Ως προς τα αδικήματα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο αυτόν, τα δικαστήρια του κράτους εκτελέσεως, κατ' αρχήν[17], απαγορεύεται να προβούν σε έλεγχο σχετικά με το αν πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου όταν αναγνωρίζουν την απόφαση και εκτελούν την ποινή που επιβλήθηκε στο κράτος εκδόσεως.

43. Το αδίκημα της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο αυτόν.

44. Όταν ένα ποινικό αδίκημα δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο του άρθρου 7, παράγραφος 1, η εξέταση του διττού αξιοποίνου δύναται να προχωρήσει. Το αν ένα κράτος μέλος θα εξετάσει την προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου ως προς ένα τέτοιο αδίκημα αποτελεί επιλογή, και όχι υποχρέωσή του. Επομένως, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ελεύθερα αν θα εφαρμόσουν την προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου σε αδικήματα τα οποία δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο του άρθρου 7, παράγραφος 1.

45. Η Σλοβακία έχει ασκήσει την ευχέρεια αυτή. Επομένως, τα σλοβακικά δικαστήρια, όταν καλούνται να εξετάσουν αιτήσεις σχετικά με τη μεταγωγή καταδίκων σε άλλα κράτη μέλη, οφείλουν να εξακριβώνουν αν πληρούται η εν λόγω προϋπόθεση.

46. Με αυτά τα δεδομένα κατά νου, για να δοθούν στο αιτούν δικαστήριο χρήσιμες κατευθύνσεις όσον αφορά το κριτήριο το οποίο θα πρέπει να εφαρμόσει κατά τον έλεγχο του διττού αξιοποίνου, αρχικώς θα εξετάσω τα κρίσιμα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διενέργεια μιας τέτοιας εκτιμήσεως (1) και, ακολούθως, θα έλθω στο συγκεκριμένο ζήτημα του προστατευομένου εννόμου δημοσίου συμφέροντος στην παρούσα υπόθεση (2).

17 — Εκτός αν το συγκεκριμένο κράτος μέλος προέβη σε δήλωση περί του αντιθέτου, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

1. Κρίσιμα στοιχεία για τον έλεγχο του διττού αξιοποίνου

47. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 καθορίζει το πεδίο του ελέγχου του διττού αξιοποίνου, απαιτώντας από την αρμόδια αρχή να εξακριβώσει αν οι σχετικές *πράξεις* συνιστούν επίσης *αδίκημα* κατά το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, *ανεξαρτήτως της αντικειμενικής τους υποστάσεως* ή *του νομικού τους χαρακτηρισμού*.

48. Δύο είναι τα στοιχεία που χρήζουν επισημάνσεως. Πρώτον, τονίζοντας την ευελιξία που μπορεί να επιδειχθεί ως προς την *αντικειμενική υπόσταση* του ποινικού αδικήματος, το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 καθιστά σαφές ότι δεν απαιτείται να υπάρχει πλήρης ταύτιση μεταξύ όλων των στοιχείων της αντικειμενικής υποστάσεως του αδικήματος, όπως αυτά καθορίζονται, αντιστοίχως, από το δίκαιο του κράτους εκδόσεως και του κράτους εκτελέσεως.

49. Δεύτερον, επιμένοντας στην ευελιξία ως προς *τον νομικό χαρακτηρισμό* του ποινικού αδικήματος, το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου καθιστά εξίσου σαφές ότι δεν είναι απαραίτητη η ακριβής ταύτιση ούτε ως προς την ονομασία του αδικήματος ούτε ως προς τη βαρύτητά του στο κράτος μέλος εκδόσεως και στο κράτος μέλος εκτελέσεως.

50. Αντιθέτως, το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 καθιστά σαφές ότι επιρροή, και μάλιστα καθοριστική, ασκεί η ταύτιση μεταξύ, αφενός, των βασικών *πραγματικών* στοιχείων της αξιόποινης πράξεως, όπως αυτά εκτίθενται στην απόφαση του κράτους εκδόσεως, και, αφετέρου, του ορισμού του ποινικού αδικήματος στο δίκαιο του κράτους εκτελέσεως.

51. Επομένως, ο έλεγχος του διττού αξιοποίνου απαιτεί, στην ουσία, δύο βήματα: (1) τη *μετατόπιση*, η οποία συνίσταται στη μεταφορά των βασικών χαρακτηριστικών της τελεσθείσας στο κράτος εκδόσεως πράξεως και την εξέταση της πράξεως αυτής ως εάν είχε τελεστεί στο κράτος εκτελέσεως και (2) την *υπαγωγή* αυτών των βασικών πραγματικών περιστατικών στην αντικειμενική υπόσταση οποιουδήποτε ανάλογου εγκλήματος, όπως αυτό ορίζεται στο δίκαιο του κράτους εκτελέσεως.

52. Με άλλα λόγια, τα ερωτήματα που πρέπει να τεθούν από τη δικαστική αρχή του κράτους εκτελέσεως κατά τη διαδικασία μιας τέτοιας «μετατροπής» είναι τα εξής: μπορεί η πράξη ή οι πράξεις που οδήγησαν στην έκδοση της καταδικαστικής αποφάσεως στο κράτος εκδόσεως να υπαχθεί στην αντικειμενική υπόσταση οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος το οποίο προβλέπεται στο ποινικό δίκαιο του κράτους εκτελέσεως; Θα θεωρούνταν μια αντίστοιχη πράξη, αυτή καθ' εαυτήν, αξιόποινη αν είχε τελεστεί στο έδαφος του κράτους εκτελέσεως;

53. Κατά την απάντηση στα ερωτήματα αυτά και τον καθορισμό της σχετικής πράξεως ή των σχετικών πράξεων που πρέπει να «μετατραπούν», νομίζω ότι τα εν λόγω ζητήματα πρέπει να εξετάζονται σε ένα αρκετά αφηρημένο επίπεδο. Αναζητείται ταύτιση μεταξύ, αφενός, των βασικών *πραγματικών στοιχείων* τα οποία οι δικαστικές αρχές του κράτους εκδόσεως θεώρησαν ότι είναι κρίσιμα για την ποινική καταδίκη του δράστη και, αφετέρου, των *στοιχείων της αντικειμενικής υποστάσεως* ενός εγκλήματος όπως αυτά περιγράφονται στο ποινικό δίκαιο του κράτους εκτελέσεως.

54. Αντιθέτως, το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 («*όποια κι αν είναι η αντικειμενική τους υπόσταση ή ο νομικός τους χαρακτηρισμός*») καθιστά σαφές ότι η ταύτιση που αναζητείται δεν αφορά τους αντίστοιχους νομοθετικούς ορισμούς του ποινικού αδικήματος στο πλαίσιο των εννόμων τάξεων του κράτους εκδόσεως και του κράτους εκτελέσεως[18].

18 — Επιστρέφοντας στο παράδειγμα της εκδόσεως στο πλαίσιο της οποίας αναδύθηκε ιστορικώς η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου, μπορεί να έχει σημασία ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, της συμβάσεως-υποδείγματος των Ηνωμένων Εθνών για την έκδοση ορίζει ρητώς ότι, «[π]ροκειμένου να καθοριστεί αν ένα αδίκημα συνιστά αδίκημα που επισύρει ποινή κατά τα δίκαια αμφοτέρων των μερών, είναι αδιάφορο αν: (α) τα δίκαια των μερών υπάγουν τις πράξεις ή τις παραλείψεις που συνιστούν αδικήματα στην ίδια κατηγορία αδικημάτων ή ονομάζουν τα αδικήματα βάσει κοινής ορολογίας· (β) κατά τα δίκαια των μερών οι αντικειμενικές υποστάσεις των αδικημάτων διαφοροποιούνται, υπό την έννοια ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των πράξεων και παραλείψεων, όπως αυτές παρουσιάζονται από το αιτούν κράτος»: σύμβαση-υπόδειγμα για την έκδοση, A/RES/45/116, 14 Δεκεμβρίου 1990.

55. Ασφαλώς, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι αρκετά εύκολο να διαπιστωθεί μια τέτοια ταύτιση ακόμη και σε νομοθετικό επίπεδο. Τούτο φαίνεται να συμβαίνει εν προκειμένω. Το ποινικό αδίκημα της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως ορίζεται με σχεδόν πανομοιότυπο τρόπο τόσο στον τσεχικό όσο και στον σλοβακικό ποινικό κώδικα. Πάντως, σε άλλες περιπτώσεις, το ποινικό αδίκημα στο κράτος εκτελέσεως μπορεί να ερμηνεύεται ελαφρώς διαφορετικά από ό,τι το αδίκημα που τελέστηκε στη χώρα εκδόσεως. Οι αντικειμενικές υποστάσεις των δύο αδικημάτων μπορεί να μην είναι ακριβώς οι ίδιες. Ή οι αντικειμενικές υποστάσεις μπορεί να είναι παρόμοιες, αλλά τα αδικήματα να αποκαλούνται κάπως διαφορετικά στα αντίστοιχα νομικά συστήματα. Περαιτέρω, στους ποινικούς κώδικες ο ορισμός του «αρχικού» ποινικού αδικήματος μπορεί να είναι αρκετά στενός και το αδίκημα αυτό να αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης κατηγορίας ποινικών αδικημάτων τα οποία θα πρέπει να εξετάζονται μαζί με τους σκοπούς του ελέγχου του διττού αξιοποίνου.

56. Πάντως, όπως έχει ήδη τονιστεί, είναι σαφές ότι η επιδιωκόμενη μετατροπή ενός αδικήματος από το κράτος εκδόσεως στο κράτος εκτελέσεως πρέπει να γίνεται «διαγωνίως» (τα βασικά πραγματικά περιστατικά που έλαβαν χώρα στο κράτος εκδόσεως πρέπει να μπορούν να υπαχθούν στο δίκαιο του κράτους εκτελέσεως) και όχι «οριζοντίως» (όπου θα αναζητούνταν ταύτιση μεταξύ των νομοθετικών ορισμών του αδικήματος σε αμφότερα τα κράτη).

57. Για να δώσω ένα πιο συγκεκριμένο παράδειγμα, στην παρούσα περίπτωση του J. Grundza αυτό που πρέπει να μετατραπεί είναι η βασική περιγραφή της πράξεως, η οποία, με απλά λόγια, θα μπορούσε να περιγραφεί ως ακολούθως: η πράξη ενός ατόμου το οποίο οδηγεί αυτοκίνητο όχημα παρά την ύπαρξη επίσημης αποφάσεως η οποία απαγορεύει τη συμπεριφορά αυτή.

58. Στη συνέχεια, το ερώτημα που τίθεται είναι το εξής: θα ήταν μια τέτοια πράξη αξιόποινη επίσης κατά το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, αν είχε τελεστεί στο έδαφός του; Όσον αφορά τη Σλοβακία, η απάντηση φαίνεται πως είναι καταφατική.

59. Πάντως, σε γενικές γραμμές, η μετατόπιση και η υπαγωγή μπορούν να φθάσουν ακόμη πιο μακριά, ούτως ώστε να ισοδυναμούν με αλλαγές στην κατάταξη του αδικήματος βάσει του δικαίου του κράτους εκτελέσεως. Εν προκειμένω, το παράδειγμα που η Τσεχική Κυβέρνηση ανέφερε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση είναι χρήσιμο. Αφορά το ποινικό αδίκημα της «οδηγήσεως χωρίς άδεια» το οποίο προβλέπεται από τον γερμανικό ποινικό κώδικα[19]. Φαίνεται ότι, κατά το γερμανικό ποινικό δίκαιο, η πράξη την οποία τέλεσε ο J. Grundza πιθανότατα δεν θα χαρακτηριζόταν ως «παρακώλυση της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως» αλλά ως «οδήγηση χωρίς άδεια». Πάντως, ακόμη και αν ισχύει κάτι τέτοιο, κατά την άποψή μου πάλι πληρούται η κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου. Κατά τη μετατροπή ποινικών αδικημάτων από τη μία έννομη τάξη στην άλλη, οι διαφοροποιήσεις σχετικά με την κατά το ποινικό δίκαιο κατάταξή τους ρητώς προβλέπονται και επιτρέπονται από το γράμμα της διατάξεως αυτής.

60. Με άλλα λόγια, κατά την άποψή μου, η προσέγγιση που πρέπει να ακολουθείται όσον αφορά τον έλεγχο του διττού αξιοποίνου σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909 συνίσταται στη γενίκευση, σε ένα αρκετά αφηρημένο επίπεδο, της συμπεριφοράς η οποία εξετάστηκε και καταδικάστηκε από το δικαστήριο του κράτους εκδόσεως. Αυτή η γενίκευση συνεπάγεται, κατ' ανάγκην, έναν ορισμένο βαθμό ευελιξίας κατά τη διαδικασία της μετατροπής, στο πλαίσιο της οποίας η σχετική πράξη εξετάζεται με παραπομπή στους διάφορους διαθέσιμους ορισμούς των ποινικών αδικημάτων στο κράτος εκτελέσεως.

19 — Βλ. άρθρο 21, παράγραφος 1, του Straßenverkehrsgesetz (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας) (StVG) (*BGBl.* 2003 I, σ. 310, 919), το οποίο αφορά το ποινικό αδίκημα που χαρακτηρίζεται ως «Fahren ohne Fahrerlaubnis» («οδήγηση χωρίς δίπλωμα»). «(1) Όποιος: 1. οδηγεί όχημα χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη προς τούτο άδεια οδηγήσεως ή ενώ τελεί υπό απαγόρευση οδηγήσεως οχημάτων [...] τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή [...]».

61. Περαιτέρω, η άποψη ότι ο έλεγχος του διττού αξιοποίνου απαιτεί ένα αρκετά αφηρημένο επίπεδο επιβεβαιώνεται επίσης από τη μάλλον περιορισμένη έκταση των πληροφοριών που παρέχονται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους εκδόσεως υπό την τυποποιημένη μορφή που προβλέπεται στο παράρτημα Ι της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

62. Το επίπεδο των πληροφοριών που πρέπει να παρασχεθούν εξαρτάται από το αν η αίτηση για αναγνώριση της αποφάσεως και εκτελέσεως της ποινής αφορά ποινικά αδικήματα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του άρθρου 7, παράγραφος 1 (σημεία 1 και 2 του υποτμήματος η′ του παραρτήματος Ι) ή αν η αίτηση αφορά άλλα (μη απαριθμούμενα) αδικήματα (σημεία 1 και 3 του υποτμήματος η′ του παραρτήματος Ι).

63. Πάντως, ακόμη και για τα αδικήματα που δεν περιλαμβάνονται στον σχετικό κατάλογο, τα οποία υπόκεινται στον έλεγχο του διττού αξιοποίνου, οι τυποποιημένες πληροφορίες που απαιτείται να παρασχεθούν είναι αρκετά απλές. Όπως η Σουηδική Κυβέρνηση σημείωσε με τις γραπτές παρατηρήσεις της, αυτός ο περιορισμένος όγκος πληροφοριών ασφαλώς δεν επιτρέπει πληρέστερη αξιολόγηση της υποθέσεως.

64. Τελικά, μπορούν να υπάρχουν επιμέρους διαφορές στην κατά το ποινικό δίκαιο κατάταξη, αλλά οι ιδιαιτερότητες αυτές δεν ασκούν επιρροή όσον αφορά τον έλεγχο του διττού αξιοποίνου. Αυτό που έχει σημασία είναι αν το είδος της πράξεως, αν είχε τελεστεί στο έδαφος του κράτους μέλους εκτελέσεως, θα ήταν, αυτό καθ' εαυτό, αξιόποινο στο κράτος εκτελέσεως.

65. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις λέξεις *αυτό καθ' εαυτό αξιόποινο*, και όχι στο αν, σε περίπτωση ποινικής διώξεως, ο καταδικασθείς θα κρινόταν επίσης ένοχος και θα καταδικαζόταν αν η ποινική του δίκη διεξαγόταν σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως.

66. Συναφώς, σημειώνω ότι ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 είναι να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη των καταδικασθέντων, επιτρέποντάς τους να εκτίσουν τις ποινές τους σε άλλο κράτος μέλος.

67. Τούτο σημαίνει ότι ο σκοπός είναι η μεταγωγή ήδη καταδικασθέντων προσώπων και η κοινωνική τους επανένταξη. Σε καμία περίπτωση δεν είναι η προσβολή αμετάκλητων αποφάσεων ή η διενέργεια νέων ποινικών δικών στο κράτος μέλος εκτελέσεως. Ακριβώς για αυτόν τον λόγο, η συνεργασία που θεσμοθετείται με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909 μπορεί να ενεργοποιηθεί *μόνο μετά* την περάτωση της δίκης και την ύπαρξη αμετάκλητης αποφάσεως στο κράτος εκδόσεως.

68. Στο πλαίσιο αυτό, ορθώς κατανοούμενη, η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου την οποία θέτει το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως η έσχατη δικλείδα ασφαλείας την οποία μπορεί να ενεργοποιήσει το κράτος μέλος εκτελέσεως προκειμένου να αρνηθεί να εκτελέσει ποινή που επιβλήθηκε για πράξη η οποία, αυτή καθ' εαυτήν, δεν έχει ποινικοποιηθεί στο δίκαιό του. Με άλλα λόγια, κράτος μέλος δεν μπορεί να υποχρεωθεί να αναγνωρίσει και να εκτελέσει ποινή που επιβλήθηκε για συμπεριφορά στην οποία το εν λόγω κράτος και η κοινωνία του δεν προσδίδουν ηθική απαξία σε τέτοιον βαθμό ώστε αυτή να ποινικοποιηθεί[20].

2. Σημασία του συγκεκριμένου προστατευόμενου κρατικού συμφέροντος

69. Όπως προελέχθη, ο έλεγχος του διττού αξιοποίνου στο πλαίσιο της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 προϋποθέτει μετατόπιση των πραγματικών περιστατικών, σε ένα αρκετά αφηρημένο επίπεδο, και την υπαγωγή τους στο ποινικό δίκαιο του κράτους εκτελέσεως.

20 — Προφανή παραδείγματα αυτής της κατηγορίας πράξεων είναι πράξεις οι οποίες μπορεί να θεωρούνται αδικήματα σε ένα κράτος μέλος αλλά όχι σε ένα άλλο κράτος, όπως είναι η ευθανασία ή η άρνηση του Ολοκαυτώματος. Το ίδιο ισχύει, κατά την άποψή μου, και όσον αφορά πράξεις οι οποίες χαρακτηρίζονται μεν ως ποινικά αδικήματα σε ένα κράτος αλλά ως απλές διοικητικές παραβάσεις σε ένα άλλο (δηλαδή διώκονται μόνον διοικητικά και όχι ποινικά).

70. Είναι λογικό η μετατροπή αυτή να διενεργείται επίσης όσον αφορά το συγκεκριμένο κρατικό συμφέρον που προσβάλλεται με το σχετικό αδίκημα. Για τον ορισμό της προς μετατροπή πράξεως, ένα κρατικό συμφέρον δεν μπορεί να θεωρηθεί ως *το* εθνικό συμφέρον *ενός* συγκεκριμένου κράτους (δηλαδή του κράτους εκδόσεως), αλλά ως *ένα* κρατικό συμφέρον το οποίο θα αξιολογηθεί, μαζί με άλλα βασικά στοιχεία της σχετικής πράξεως, σύμφωνα με το ποινικό δίκαιο του κράτους εκτελέσεως.

71. Θα μπορούσε εύκολα να γίνει δεκτό ότι, σε ιδιαίτερες και μάλλον ακραίες περιπτώσεις, ενδέχεται να υπάρξουν εξαιρέσεις από την ανεπιφύλακτη μετατροπή των αντίστοιχων κρατικών συμφερόντων του κράτους εκδόσεως και του κράτους εκτελέσεως. Πάντως, όσον αφορά τη μεγάλη πλειοψηφία των άλλων ποινικών αδικημάτων, περιλαμβανομένης της παρακωλύσεως της εκτελέσεως επίσημης αποφάσεως, σύστημα αμοιβαίας αναγνωρίσεως δύναται να λειτουργήσει μόνον αν αυτό που πράγματι προστατεύεται είναι η ισχύς που έχει μια «επίσημη απόφαση» και όχι απλώς «η ισχύς των αποφάσεων που εκδίδονται αποκλειστικά από τις αρχές του Χ κράτους μέλους».

72. Αυτή η ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 επιβεβαιώνεται επίσης από δύο περαιτέρω επιχειρήματα που αφορούν το όλο σύστημα της σχετικής ρυθμίσεως.

73. Πρώτον, σημειώνω ότι ορισμένα από τα ποινικά αδικήματα που απαριθμούνται στον κατάλογο του άρθρου 7, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 (ως προς τα οποία δεν τίθεται καν ζήτημα συνδρομής της προϋποθέσεως του διττού αξιοποίνου) σαφώς αποσκοπούν στην προστασία του συγκεκριμένου κρατικού συμφέροντος κατά του οποίου στρέφονται οι πράξεις αυτές. Αυτά, για παράδειγμα, είναι τα αδικήματα της δολιοφθοράς, της δωροδοκίας, της παραχαράξεως/κιβδηλείας νομισμάτων, της παροχής βοήθειας για την παράνομη είσοδο και διαμονή, της πλαστογραφίας δημοσίων εγγράφων και της εμπορίας πλαστών ή της παραχαράξεως μέσων πληρωμής.

74. Δεύτερον, το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 προβλέπει τη δυνατότητα μη αναγνωρίσεως της αποφάσεως και μη εκτελέσεως της ποινής αν δεν πληρούται η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου. Πάντως, ορίζει ότι, «[…] όσον αφορά φόρους ή τέλη, τελωνεία και συνάλλαγμα, το κράτος εκτέλεσης δεν μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης εκ του λόγου ότι δεν προβλέπονται στο δίκαιό του φόροι, ή τέλη ή ανάλογες διατάξεις όσον αφορά φόρους, τέλη, τελωνεία και συνάλλαγμα, ανάλογοι με τους προβλεπομένους από το δίκαιο του κράτους έκδοσης».

75. Αμφότερες οι διατάξεις αυτές επιρρωννύουν, κατά την άποψή μου, το συμπέρασμα ότι η αμοιβαία αναγνώριση βάσει της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 πρέπει να υπερβαίνει, γενικά, τις ιδιαιτερότητες των συμφερόντων των κρατών μελών. Σε τελική ανάλυση, ακριβώς αυτό δεν υποτίθεται ότι είναι η αμοιβαία αναγνώριση και ο αμοιβαίος σεβασμός;

76. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγω ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου πληρούται αν η αναγνώριση της αποφάσεως και η εκτέλεση της ποινής που ζητούνται αφορούν πράξη η οποία, σε ένα αρκετά αφηρημένο επίπεδο, θα ήταν, αυτή καθ’ εαυτήν, αξιόποινη κατά το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει πλήρης ταύτιση ως προς την κατάταξη του ποινικού αδικήματος στις έννομες τάξεις του κράτους εκδόσεως και του κράτους εκτελέσεως.

V – Πρόταση

77. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στο ερώτημα του Krajský súd v Prešove (περιφερειακού δικαστηρίου του Prešov, Σλοβακία) την εξής απάντηση:

Το άρθρα 7, παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτελέσεώς τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η προϋπόθεση του διττού αξιοποίνου πληρούται αν η αναγνώριση της αποφάσεως και η εκτέλεση της ποινής που ζητούνται αφορούν πράξη η οποία, σε ένα αρκετά αφηρημένο επίπεδο, θα ήταν, αυτή καθ' εαυτήν, αξιόποινη κατά το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει πλήρης ταύτιση ως προς την κατάταξη του ποινικού αδικήματος στις έννομες τάξεις του κράτους εκδόσεως και του κράτους εκτελέσεως.